

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання

Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання та біології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

С. Г. Набока

«27» червня 2022 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА САДІВНИЦВО

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(назва програми)

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник: Курільченко І.Ю., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології

Рецензенти:

Дичко В. В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Вікторенко І. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін ДВНЗ «ДДПУ».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри фізичної терапії,

фізичного виховання та біології _____ В.В. Дичко

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Керівник групи забезпечення _____ І.В. Кушакова

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 180	Рік підготовки:	
	3-й	3-й
	Семестр	
	5-й	5-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 5 самостійної роботи здобувача – 6	40 год.	8 год.
	Практичні	
	40 год.	8 год.
	Самостійна робота	
	100 год.	164 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» є ознайомлення з сільським господарством та садівництвом як науками, її основними розділами, місцем у системі природничих наук, структурою. Ознайомлення з основними властивостями ґрунту як самостійного компоненту біосфери, значенням мінеральних добрив та сівозміни в забезпеченні населення продуктами харчування.

**2. Матриця результатів навчання, методів навчання,
методів контролю з навчальної дисципліни (вибіркової)
«Сільське господарство та садівництво»**

Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
<ul style="list-style-type: none"> • Здійснювати під час виконання професійних обов'язків усну і письмову комунікацію державною мовою. • Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу закладу середньої освіти, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування. • <i>Організувати</i> освітній простір із дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно проєктувати навчальні осередки у класі спільно зі здобувачами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу • <i>Знати</i> сучасну систему живих організмів та методологію систематики, теоретичні засади біологічної науки • <i>Реалізувати</i> міжпредметні зв'язки біології та основ здоров'я з метою формування в учнів природничо-наукової та здоров'язбережувальної компетентності. • Виконувати експериментальні дослідження природних об'єктів, інтерпретувати їх результати, виготовляти наочні засоби, колекції, гербарії. 	<p>Словесний метод (лекції традиційна, проблемна, лекція - візія, інтерактивна, пояснення, опис, інструктаж, дискусія бесіда.</p> <p>Наочні методи: демонстрування процесів об'єктивного світу, ілюстрацій, презентацій, відеоматеріалів, спостереження.</p> <p>Практичний метод - виконання вправ, проведення дослідів, (робота у групах, метод прєктів).</p> <p>В рамках самостійної роботи використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання відповідно до типу та складності завдання.</p>	<p>Вхідний контроль (тести). Поточний контроль - <i>методи усного контролю</i>: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіум.</p> <p><i>методи письмового контролю</i>: письмове тестування; підсумкова контрольна робота, реферат</p> <p><i>Методи самоконтролю</i>: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз. Вирішення компетентісно-орієнтованих практичних завдань; поточні та контрольні тестування.</p> <p>Оцінювання відбувається за рахунок - накопичувальної системи оцінювання рівня знань.</p> <p>Підсумковий контроль - екзамен</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
		л	пр	с.р		л	пр	с.р.
Тема 1. Основні ланки аграрної науки. Сільське господарство як галузь виробництва. Сучасний стан сільського господарства в Україні. Предмет і завдання сільського господарства.	18	4	4	10	14	2	2	10
Тема 2. Будова, склад та властивості ґрунту. Поняття про родючість ґрунту та його види. Фактори ґрунтоутворення. Складові частини ґрунту.	22	4	8	10	11	1	-	10
Тема 3. Землеробство як галузь сільськогосподарського виробництва і як наука про раціональне використання ґрунтів і підвищення їх родючості. Основні закони землеробства	42	8	4	30	48	1	3	44
Тема 4. Основи чергування сільськогосподарських культур. Поняття про сівозміну, класифікація сівозмін.	22	4	8	10	40	-	-	40
Тема 5. Агрохімія як наука. Визначення основних видів мінеральних добрив. Значення добрив, пестицидів, стимуляторів росту та інших продуктів хімічної промисловості для підвищення родючості ґрунтів і урожайності сільськогосподарських культур.	28	10	8	10	20	3	2	15
Тема 6. Садівництво як наука. Народногоосподарське значення плодових і ягідних культур.	16	4	2	10	16	1	-	15
Тема 7. Класифікація, коротке біологічне і господарське характеристика плодово – ягідних культур. Ботанічне характеристика і групування плодових та ягідних культур. Зерняткові, кісточкові породи. Горіхоплідні культури. Ягідні культури. Виноградні культури. Найбільш поширені сорти плодових і ягідних культур.	14	2	2	10	15	-	-	15

Тема 8. Догляд за садом. Біологічні умови плодоношення саду. Використання плодкових рослин в озелененні.	18	4	4	10	16	-	1	15
Усього годин	180	40	40	100	180	8	8	164

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Лекція 1. Сучасний стан сільського господарства в Україні. Предмет і завдання сільського господарства.	2	1
2	Лекція 2. Рослинництво і тваринництво як основні галузі сільськогосподарського господарства.	2	-
3	Лекція 3. Поняття про родючість ґрунту та його види. Фактори ґрунтоутворення	2	-
4	Лекція 4. Основи землеробства. Землеробство як галузь сільськогосподарського виробництва	2	-
5	Лекція 5. Основні закони землеробства. Меліорація земель як шлях до інтенсифікації землеробства, її роль у збільшенні виробництва продукції сільського господарства.	2	1
6	Лекція 6. Охорона ґрунтів. Поняття про ерозію ґрунту та її види. Закономірності поширення еродованих ґрунтів в Україні.	2	-
7	Лекція 7. Забруднення та хімічне отруєння ґрунтів. патологія ґрунтів і здоров'я людини. Охорона ґрунтів.	2	1
8	Лекція 8. Поняття про системи обробітку ґрунту.	2	1
9	Лекція 9. Основи чергування сільськогосподарських культур.	2	-
10	Лекція 10. Сівозміни. Класифікація сівозмін.	2	-
11	Лекція 11. Агрохімія як наука. Визначення основних видів мінеральних добрив	2	1
12	Лекція 12. Значення добрив, пестицидів, стимуляторів росту та інших продуктів хімічної промисловості для підвищення родючості ґрунтів і урожайності сільськогосподарських культур.	2	-
13	Лекція 13. Класифікація добрив: мінеральні, органічні, бактеріальні, прості і складні.	2	-
14	Лекція 14. Поняття про науково – обґрунтовані системи застосування добрив і її роль в підвищення родючості ґрунту, урожайність сільськогосподарських культур.	2	1

15	Лекція 15. Застосування хімічних речовин для боротьби з бур'янами, шкідниками та хворобами сільськогосподарських культур.	2	-
16	Лекція 16. Садівництво як наука. Класифікація плодкових і ягідних культур	2	1
17	Лекція 17. Історія плідництва і перспективи розвитку. Досягнення науки в розвитку плідництва.	2	-
18	Лекція 18. Класифікація, біологічна і господарська характеристика плодово – ягідних культур (ягідні, зерняткові, кісточкові, горіхоплідні та виноградні культури).	2	1
19	Лекція 19. Закладка садів.		-
20	Лекція 20. Розвиток декоративного садівництва, його перспективи. Використання плодкових рослин в озелененні.	2	-
	<i>Разом:</i>	20	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історія розвитку сільськогосподарського виробництва. Сучасний стан сільського господарства в Україні	2	-
2	Агрономія, зоотехнія – наукові основи сільськогосподарського виробництва. Зв'язок сільськогосподарських наук з біологічними і хімічними науками.	2	1
3	Ґрунт. Структура та фізичні властивості ґрунту.	2	1
4	Механічний склад ґрунту; класифікація ґрунтів за механічним складом	2	-
5	Органічна речовина ґрунту: процеси її утворення і перетворення в ґрунті, хімічний склад органічної речовини ґрунту	2	-
6	Класифікація, номенклатура та діагностика ґрунтів.	2	-
7	Основні закони землеробства. Меліорація земель як шлях до інтенсифікації землеробства, її роль у збільшенні виробництва продукції сільського господарства.	2	1
8	Основи чергування сільськогосподарських культур. Розробка сівозміни із складанням ротаційної таблиці. Складання системи обробітку ґрунту в сівозміні. Складання схем сівозмін та ротаційних таблиць.	2	-
9	Сівозміни. Значення чергування культур для боротьби з бур'янами, хворобами і шкідниками, ерозією ґрунту. Складання схем сівозмін та ротаційних таблиць.	2 2	1
10	Сівозміни на пришкільній ділянці. Складання схем сівозмін та ротаційних таблиць.	2	1

11	Визначення посівних якостей насіння. Визначення схожості й енергії проростання насіння.	2	1
12	Поняття про ерозію ґрунту та її види. Чинники та умови виникнення і розвитку ерозійних процесів.	2	-
13	Класифікація добрив: мінеральні, органічні, бактеріальні, прості і складні	2	-
14	Дослідження значення добрив. Роль азоту в живленні рослин.	2	-
15	Дослідження значення добрив. Вплив калійних та фосфорних добрив на урожайність сільськогосподарських культур і якість урожаю.	2	-
16	Використання агротехнічних карт для правильного застосування добрив на прищільній ділянці	2	1
17	Садівництво як наука. Класифікація плодових та ягідних культур. Визначення схожості й енергії проростання насіння.	2	-
18	Плодівництво. Будова плодового дерева. Щеплення плодових дерев.	2	-
19	Принципи розробки асортименту декоративних рослин для зеленого будівництва. Вирощування плодових саджанців.	2	1
20	Використання плодових рослин в озелененні. Організація плодового розсадника.	2	-
	<i>Разом:</i>	20	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Основні ланки аграрної науки. Сільське господарство як галузь виробництва. Сучасний стан сільського господарства в Україні. Предмет і завдання сільського господарства.	10	10
2	Тема 2. Будова, склад та властивості ґрунту. Поняття про родючість ґрунту та його види. Фактори ґрунтоутворення. Складові частини ґрунту.	10	10
3	Тема 3 Землеробство як галузь сільськогосподарського виробництва і як наука про раціональне використання ґрунтів і підвищення їх родючості. Основні закони землеробства	30	44
4	Тема 4. Основи чергування сільськогосподарських культур. Поняття про сівозміну, класифікація сівозмін.	10	40
5	Тема 5. Агрохімія як наука. Визначення основних видів мінеральних добрив. Значення добрив, пестицидів, стимуляторів росту та інших продуктів хімічної промисловості для підвищення родючості ґрунтів і урожайності сільськогосподарських культур.	10	15

6	Тема 6. Садівництво як наука. Народного господарське значення плодкових і ягідних культур.	10	15
7	Тема 7. Класифікація, коротке біологічна і господарська характеристика плодово – ягідних культур. Будова плодового дерева. Плодові утворення, особливості будови квіткових бруньок, квіток і плодів.	10	15
8	Тема 8. Посадника дерев. Догляд за садом. Біологічні умови плодоношення саду. Використання плодкових рослин в озелененні	10	15
	<i>Разом</i>	100	164

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Реалізація основних завдань контролю й оцінювання результатів навчання здобувачів під час вивчення навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» досягається за рахунок цілеспрямованості, репрезентативності, об'єктивності, систематичності й комплексності у застосуванні різних видів контролю. Систематичність контролю результатів навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» забезпечується в його видах: поточному контролі, підсумковому контролі.

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ. Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні) та самостійної роботи.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» відбувається за такими формами:

Для здобувачів вищої освіти бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу. Для здобувачів заочної форми навчання питома вага балів за самостійну роботу більша, ніж за навчальні заняття.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями:

– присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції (1 бал).

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями:

– під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття (до 5 балів);

– під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття (до 10 балів);

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання

теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат (до 10 балів).

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи (до 10 балів).

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється за відповідними критеріями (до 10 балів):

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);
- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;
- за наявність змістовних висновків;
- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожну неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточного контролю рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до здобувача, результати виставляються в «Журнал обліку роботи академічної групи» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно», крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Кожна навчальна дисципліна, вивчення якої закінчується складанням заліку або екзамену, оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Підсумковий контроль результатів навчання з навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» проводиться у формі екзамену.

Здобувач вищої освіти «Допущений» до екзамену, у разі виконання навчального плану, що передбачає обов'язкове позитивне оцінювання результатів навчання визначених робочою програмою навчальної дисципліни лекційних, практичних занять і самостійної роботи (тобто набрав від 60 до 100 балів).

Здобувач вищої освіти «Не допущений» до екзамену, у разі невиконання навчального плану, що передбачає обов'язкове позитивне оцінювання результатів навчання визначених робочою програмою навчальної дисципліни лекційних, практичних занять і самостійної роботи (тобто набрав від 0 до 59 балів).

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з навчальної дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;
- допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії. Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачу та комісії. Замість перескладання комісії здобувач може обрати повторне вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики та курскових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
59-35	незадовільно	не зараховано
0-34	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

1) усні опитування на практичних заняттях – індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда (оцінюється рівень розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки домашнього завдання);

2) перевірка практичних завдань на практичних заняттях – письмове тестування; вирішення дослідницьких задач; в тому числі перевірка вміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань; перевірка результатів виконання завдань для самостійної роботи.

3) екзамен.

Питання до екзамену:

1. Сільське господарство як галузь виробництва.
2. Сучасний стан сільського господарства в Україні.
3. Предмет і завдання сільського господарства.
4. Агрономія, зоотехнія – наукові основи сільськогосподарського виробництва.
5. Зв'язок сільськогосподарських наук з біологічними і хімічними науками.
6. Роль біологічної науки в розвитку сільськогосподарського виробництва.
7. Рослинництво і тваринництво як основні галузі сільськогосподарського господарства.
8. Особливості сучасних систем землеробства по зонах України. Основні закони землеробства.
9. Обробіток ґрунту. Системи обробітку ґрунту.
10. Сутність та значення обробітку. Вимоги до обробітку ґрунту.
11. Механічний обробіток ґрунту. Прийоми основного та поверхневого обробітку ґрунту.
12. Система зяблевого обробітку ґрунту. Система передпосівного обробітку ґрунту під ярі та озимі культури.
13. Обробіток парів (чорних, зайнятих, сидеральних, кулісних).
14. Мінімізація обробітку ґрунту.
15. Оцінка якості обробітку ґрунту.
16. Рослинництво як галузь сільськогосподарського виробництва.
17. Поняття про сівозміну. Значення сівозміни.
18. Основні групи причин необхідності чергування культур у сівозміні (фізичні, хімічні, біологічні, економічні та організаційно-господарські).
19. Види сівозмін (за кількістю полів, за господарським призначенням, за спеціалізацією господарства та набором культур).
20. Особливості чергування культур у сівозміні.
21. Планування сівозмін. Упровадження та освоєння сівозмін.
22. Розміщення сільськогосподарських культур та структура посівних площ.
23. Продуктивність та економічна ефективність польових сівозмін.
24. Сівозміни лісостепової зони. Пар. Багаторічні трави.
25. Ґрунтозахисні сівозміни Лісостепу та Степу.
26. Ґрунтозахисні сівозміни гірських районів Карпат.
27. Впровадження та освоєння сівозмін.
28. Ерозія ґрунтів та основні міроприємства по боротьбі з нею.
29. Агротехнічна меліорація земель.
30. Гідротехнічна меліорація земель.
31. Лісотехнічна меліорація земель.
32. Хімічна меліорація земель.

33. Система обробітку ґрунту в польовій сівозміні.
34. Система обробітку ґрунту в районах з вітровою ерозією.
35. Удобрення. Методика визначення доз добрив.
36. Система удобрення в сівозмінах.
37. Основні елементи живлення сільськогосподарських культур.
38. Органічні добрива та їх використання.
39. Мікроелементи та бактеріальні добрива
40. Значення азоту в живленні сільськогосподарських культур. Основні азотні добрива.
41. Значення фосфору в живленні сільськогосподарських культур. Основні фосфорні добрива.
42. Значення калію в живленні сільськогосподарських культур. Основні калійні добрива.
43. Посівні якості насіння сільськогосподарських культур.
44. Сортові якості насіння сільськогосподарських культур.
45. Значення сорту в сільськогосподарському виробництві.
46. Ґрунти степової зони, їх характеристика.
47. Ґрунти Лісостепу, їх характеристика.
48. Ґрунти Полісся, їх характеристика
49. Значення азоту в живленні сільськогосподарських культур. Основні азотні добрива.
50. Вивітрювання гірських порід та фактори ґрунтоутворення.
51. Значення фосфору в живленні сільськогосподарських культур. Основні фосфорні добрива.
52. Господарське значення добрив та їх вплив на врожайність сільськогосподарських культур.
53. Класифікація добрив. Органічні добрива, їх характеристика, особливості застосування.
54. Мінеральні добрива, їх характеристика, особливості застосування.
55. Бактеріальні добрива та стимулятори росту.
56. Вапнування та гіпсування ґрунту.
57. Строки, способи і норми внесення добрив у ґрунт.
58. Овочеві сівозміни.
59. Значення промислового та пришкільного саду.
60. Класифікація і характеристика плодових, горіхоплідних і ягідних культур, їх походження.
61. Ботанічні та біологічні особливості плодових та ягідних культур.
62. Способи розмноження плодових та ягідних культур.
63. Вирощування садибного матеріалу.
64. Вибір місця, організація території, закладання саду.
65. Догляд за садом.

Рекомендована література
Основна література:

- 1.Бондар О. І. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку видання: монографія / О. І. Бондар , Т. П Галушкіна., П. Я Унгурян.- Видавництво: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019.- 238 с.
- 2.Гладишев Г. М., Данкевич І. П. Механіка ґрунтів, основи та фундаменти : Львівська політехніка : 2021. 104 с.
- 3.Зінчук Т. О. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи. Центр учбової літератури : 2020. 494 с.
- 4.Курільченко І.Ю., Кушакова І.В. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни широкого вибору «Ґрунтознавство з основами сільського господарства» для здобувачів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Слов'янськ : ДВНЗ «ДДПУ», 2022. 35 с.
- 5.Осадчий О.С. Основи сільського господарства : навч. посіб. Центр учбової літератури 2021. 294 с.
- 6.Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур: Львів: 2020.- 806 с.
- 7.Смарагдова мережа Донецької області / Василюк О.В., Спінова Ю.О., Садогурська С.С. і інші, Видавництво: «Глобус», 2018. – 105 с.

Допоміжна література

- 1.Колодійчук В.Д. Кривенко А.І., Шушківська Н.І. Практикум із сільськогосподарської фітопатології : навч. посіб. Центр учбової літератури : 2017. 232 с.
- 2.Лагутенко О.Т., Настека Т.М. Основи сільського господарства : лаб. практик. – К., НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2018. – 90 с.
- 3.Малюк Т.В., Козлова Л.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи до підсумкового модульного контролю 1 з навчальної дисципліни «Ґрунтознавство» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 101 «Екологія» : Мелітополь, ТДАТУ. 2021. 47 с.
- 4.Полухович М. Вплив систем удобрення на динаміку поживного режиму темно-сірого опідзоленого ґрунту під буряком цукровим //Збірник праць Львівського національного аграрного університету. – 2021. – №25. – С. 151-154.
- 5.Польовий А.М. Просторово-часова мінливість гумусу чорноземних ґрунтів / А.М. Польовий, О.Ю. Микитюк, Л.Ю. Божко // Вісник Полтавської державної аграрної академії наук. - вироб. фах. журнал. – Полтава, 2022. – №4. – С. 36–41.
6. Екологічний вісник – науково-популярний екологічний всеукраїнський журнал Всеукраїнської екологічної ліги (2018-2022 рр.).
- 7.Екологія плюс - науково виробничий екологічний журнал ((2018-2022 рр.).
- 8.Яновський Ю.П. Довідник із захисту плодкових культур / Київ Фенікс, 2019. 47 с.
9. Яновський Ю. П. Урожайність шпинату городнього залежно від сорту в Лісостепу України / Улянич О. І., Алексейчук О. М., Сорока Л. В., Прудкий

Р.І. //Збірник праць Львівського національного аграрного університету. – 2019. – №19. – С. 82–85.

6. Інформаційні електронні ресурси.

1. Законодавство України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> – Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
2. Всеукраїнська екологічна ліга [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/index.php>
3. Міністерство екології та природних ресурсів України [Електрон. ресурс] : офіційний портал. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua>
4. Науково-популярний сайт VitaMarg [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vitamarg.com/eco>
5. Нормативно правова база у сфері екології [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
6. Greenpeace International [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greenpeace.org>.
7. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/18211001/kulturologiya/peredmov_a_muzeveznavstvo
8. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/247-muzeznnavstvo-rutinskiy-my.html>

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Сільське господарство та садівництво» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2567>

Дистанційний курс розраховано на вісім тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекції, практичні заняття, тестування, завдання до самостійної роботи.